

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Commvnie Onder Eene Ghedaente Alleen Wort Bevesticht Vyt De H. Schriftvre, Ende eyghen gront-reghelen der Calvinisten

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1670

II. Capittel. Bewijsen uyt de eyghen bemerckingen die de Calvinisten stellen op hunnen bijbel.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34114

volght wederom dat het lofjck ende gheoorloft is
eene ghedaente alleen te ghebruyken / aenghesien
dat de Lutheranen dit souden doen / alleen om te ro-
nen dat-se de stellinghen van de Concilien niet en
achten : Iac sy souden vermaledijden de gheue die
de twee ghedaenten souden ghebruyken : wel hoe-
mach Luther vermaledijden de gheue die de twee
ghedaenten souden ghebruyken / als eenigh concil-
lie de selve sou toelacten ; en sal de Roomsche Ker-
ke niet moghen excommuniceren de gheue die
twee ghedaenten ghebruyken / als een alghemern
concilie ghesiet heeft dat-men maect eene ghedaen-
te alleen en sou gheben?

Doch hier van ghenoech : wy hebben het ghe-
boelen van Luther, aengaende de Communie onder
eene ghedaente upt synen eyghen mont nu ghe-
hoordt / ende saemen daer-mede de ghelovenisse
van de Roomsche Kerke dies- aengaende beto-
sticht.

II. C A P I T T E L.

Bewijzen uyt de eyghen bemerkin-
ghen die de Calvinisten stel-
len op hunnen bijbel.

In seker dat den H. Paulus, ende andere meer-
ten tijde van de Apostelen de belofte der Na-
reen hebben ghedaen / dat is / dat-se belooft hebben
gelijck dit uytbrucelijck staet Num 6. v ; sich te ont-
houden van wijn, ende van stercken dranck, ende van
azijn, van alle vochtigheyt van druyven, ende van verck-
ende ghedrooghe druyven

Maer upt blyckt dit dat Paulus, ende ander-
e synen tijde soodanighe belofte ghedaen heb-
ben

onder eene ghedaente alleen.

31

Van Paulus staet dit *Afor* 18. v. 18 Hy hadde, seght de
Schryfuer/eene gelofte gedaen. Van andere staet dit
2. v. 23 daer gheseyt wort: vier mannen hadden eene
gelofte ghedaen.

Maer hoe sullen wy weten dat dit soo eene ghe-
lofte was ghelijck eertijds de Nazaréen plochten te
wijn / van sich te onthouden niet alleen van wijn/
maer oock van al het gene dat naer wijn eenighsins
maecte / ofte wijnachtigh was? dit weten wy upt
te wygen bekentnisse der Calvinisten, de welcke in de
overrechten van hunnen bijbel op beyde die dooz-
nende schryfuer-plaetsen *Num.* 43. en 46. openlijck
seggen dat Paulus, ende die vier mannen de belofte
der Nazaréen hadden ghedaen.

Mer op maek ick mijn beslupt (volgens het ghe-
lofte der Calvinisten, de welcke leeren dat'er in den
wijn niet anders als wijn in substantie is) ende
segge aldus: heeft Paulus, ende die andere man-
nen / soo lauck als sy belofte hadden van gheenen
wijn te drincken / sich onthouden van het Abont-
mael der herren / of niet? seght ghy dat neen? soo
souden sy dan ghecommunitceert alleen onder de
ghedaente van broodt / want indien sy saemen den
wijn hadden ghenomen / sy souden ghedaen hebben
ghewilt hunne belofte van gheenen wijn te drin-
cken? is godloos dit te segghen naemelijck van den
Wijdestel / volghet dan dat-se alleen het broodt heb-
ben ghenomen sonder den wijn.

Seght ghy dat-se op al dien tijdt dat-se belofte
gheen / gheen van beyden ghenomen / ofte sich
ghewilt van de Communitie onthouden heb-
ben?

Niemandt van de Calvinisten en is machtigh die
wijde Schryfuer te betwijfelen: dit wordt dan gheseyt
mer eenighe preube/ende dien volghens ghelooft.
Want wie sal durven segghen dat Paulus, die
Christenen in sijne brieven soo dickwils ver-
maent dat-se hem souden nae volghen / min sou-
den ghedaen hebben als de andere Christenen / van
welcke *Afor.* 2. v. 46. gheseyt wordt / dat-se daer
ghe-

ghelijck het H. Abontmael niet malkanderen hielden: dit is onghehijmt te dencken van een Apostel die de andere moest voozgaen / soo is het van onghehijmt te segghen / ende 't en kan oock uyt gheene Schyftuere bewesen worden / dat Paulus, ende die andere mannen / sich den heelen tijdt hunder belofte / van 't Abontmael des Heeren hebben onthouden / soo moeten sy dan / volghens hunne belofte / dit gedaen hebben sonder den wijn te nemen / volgens alleen onder de ghedaente van hoot. Daer ons nu sien hoe de Calvinisten dese satch soeken 't ontbluchten.

Eerst komt Samuel Maresius te voorschijn in sijne Controversien pag. 691. en seght: Den noot en heet gheene wet / ghenomen van / seyt hy / dat dese mannen en Paulus het Abontmael hadden ghehouden met hoot sonder wijn / dit en is maer een besonder ghebal / want gelijck de ghene die gheenen wijn en verdraghen een natuerlijck beletsel hebben om niet te Communiceren onder beyde ghedaenten: soo hadden Paulus ende die andere mannen een beletsel van Godts weghe / te weten / hunne belofte.

Ich antwoorde: Daer is seer groot verschil tusschen een natuerlijck beletsel / en tusschen een beletsel dat den mensch selve / door sijnen vijen wilke ghestelt heeft ghelijck Paulus ende die andere mannen ghedaen hadden: Het eerste en is in de machande mensch niet te weten / het tweede kan van de mensch voozkomen ofte ghelaten worden: Nu hzaegh ick / of Paulus ende die andere mannen verbindende sich met belofte van gheenen wijn te drincken / wel / oft qualijck hebben ghedaen: segghy dat-se qualijck hebben ghedaen: soo is van de merckinge van utwen Bijbel op Act. 18. v. 18. bafst te weten / dat dese belofte uyt liefde ghedaen wort om de swacke Joden testichten: nu / het ghene uyt de ende tot stichtinghe van den eben narsten ghedaen wort / en is niet quaet / soo en hebben Paulus ende die andere mannen niet qualijck ghedaen

men met soo eene belofte te doen.
 seght ghy dat-se wel hebben gedaent: soo volghet
 dat dat'er gheen ghebodt Christi en is (ghelijck de
 Calvijnisten nochtang willen hebben) dat alle gheloo-
 pigen onder twee ghedaenten het Abontmael
 moeten ontfanghen: want alsoo souden den H. A-
 postel / ende die andere mannen eene belofte ghe-
 daent hebben teghen het expres ghebodt Christi, als
 ghelofte deden van absolutelyck gheenen wijn te
 drincken / daer Christus gheboodt wijn te drincken in
 't Abontmael: Dit is wederom godloos te seg-
 gen van soo een H. Apostel / dat hy bywillighlyck
 dat niemandt en hadde hem / noch die andere
 mannen / tot soo eene belofte bedwonghen) sou-
 den strijden hebben teghen soo een expres ghe-
 bodt Christi, ghelijck de Calvinisten hier boozghe-
 daent up die belofte selbe dan / van den H. Paulus,
 ende die andere mannen / alsoo-se loslyck ende wel
 overghedaen / blyckt klaer dat'er gheen ghebodt
 Christi is booz alle ghelooftighen / om den wijn te
 drincken in 't Abontmael: is'er gheen ghebodt: soo
 dat het dan by den wijn te nemen / of niet / soo en
 verstaet dat de Roomsche Kercke niet misdaen met de
 ghedaente des brootes te gheben / sonder de gedaen-
 te des wijns.
 Joden jemaent my seght dat Paulus, ende die an-
 dere mannen hurre belofte ghedaen hadden van
 jenen wijn te drincken / upghenomen in 't A-
 bontmael.
 Ick segge dat dit een enckel versterckel is / om dat
 dat noch up de Schrifture / noch up eenighe Out-
 spreek / betwisen kan worden.
 Salomt Samuel Dorilaer te doorsehn in syn Oogh-
 spreek. Ende stelt dit argument: oft / seyt hy / 't is
 niet naer de consecratie / of het is wijn: Indien het
 niet is / soo en mocht dan niemant van de Joden dat
 drincken / want bloedt te eten ofte te drincken / was
 verboden: is het wijn / soo ligt de transsubstan-
 tie om verre.
 Lat ons eerst ons eygen geboelen opnemen / en
 segghen

seggen dat het waerachtelijck bloet is/en oberfuler dat den wijn ghetranssubstantieert woert in bloet. Hier upt en volghet niet dat de Joden dit niet raeken en mochten/ want nergheus en was hnn verboden het bloet Christi te dinccken/ maer alleen het bloet van de beesten/gelijck oock d'Apostel dit selve verboden *Act. 15. v. 29.* nochtans geen redelijck verstaen en sal hier upt beslupten dat-se verboden het bloet Christi te dinccken.

Laet ons nu nemen/bolghens de verbaerde opneme der Calvinisten, dat het wijn in substantie is/soo blijft dan ons voorszigh argument in sijn gheheel te weren / dat den *H. Apostel Paulus*, ende die andere mannen / in het Abontmael alleen het broodt hebben ontfanghen sonder den wijn / alsoo sp wt kracht van hunne belofte absolurelijck gheen wijn mochten dinccken: maer soodantghe belofte en sonden sp noyt ghedacht hebben te doen/indien het een ghebodt Christi was den wijn in het Abontmael te dinccken/ ergo hier van en was gheen ghebodt Christi.

Indien iemandt boozders my seght: De *Papisten* leeren dat de *Priesters* het broodt alleen niet en moghen consacrer en nutten / sonder den *Kelck*. Nu / *Paulus* was een *Priester* / ergo den heelen wijn van sijne belofte/ moet hy ofte alleen het broodt ghesaccreert hebben ende ghemut / ofte wel en moet noyt noch het een / noch het ander / ghesaccreert hebben.

Ick antwoorde / dat dit argument eenighen schijn soude hebben / waert saken dat wy leeren dat'er maer wijn is / ende gheen bloet/ maer alsoo wy leeren dat het waerachtelijck het bloet Christi is / en gheen wijn / soo mocht *Paulus*, als *Priester* / niet teghensacende sijne belofte / oock den ghesaccreerden wijn / dat is / het bloet Christi ontfanghen / alsoo sijne belofte saght niet op het bloet Christi, maer alleen op den wijn/ ende al het ghene dat / niet in ghedaente, maer in dinccken self / wijnachtigh was.